

J.G. Bellett

De Israëlieten door slangen gebeten

‘En het gebeurde als de slang iemand beet, dat hij naar de koperen slang keek en in leven bleef’.

Numeri 21:4-9

Het is goed de volmaaktheid van de Schrift te ontdekken, vooral in dagen waarin de mensen in ongeloof de Bijbelse waarheden trotseren en verwerpen. Vroeger streed Amalek tegen Israël, hoewel de wolk van Gods tegenwoordigheid in die tijd op de legerplaats rustte. Spoedig zullen de ongelovige volken in de laatste dagen zich ook verheffen om strijd te leveren tegen het leger van Hem Die op het witte paard zit (Ex. 17; Openb. 19).

In diezelfde gezindheid valt de ongelovige vandaag de Bijbel aan, die de heerlijkheid en wijsheid van Gods Geest bevat. Het is dus nuttig de heerlijkheid van Gods Woord onder de aandacht te brengen en het zó te laten spreken dat de tegenstanders ervan in verwarring worden gebracht. Een van deze volmaakte heerlijkheden is dat de adem van Gods Geest elk deel van dit goddelijke boek heeft ingegeven. Hetzelfde licht schittert, en het is dezelfde stem die spreekt. We kunnen zeggen dat de schrijvers van het Oude Testament opnieuw spreken in de diverse delen van het Nieuwe Testament. Het licht in de morgen komt van dezelfde bron als het licht in de middag en avond, hoewel in verschillende helderheid en sterkte.

Numeri 21 is hiervan een illustratie. Ten eerste zien we dat de HEERE weigerde het uitgesproken vonnis te herroepen. Het volk had gezondigd en giftige slangen, boodschappers van de dood, waren onder hen gezonden, zodat velen stierven. Ondanks het gebed van Mozes en de angstkreten van het volk wilde de HEERE de slangen, de werktuigen van Zijn rechtvaardige oordeel, niet terugtrekken. Zo zijn

de wegen van God met de mensen. De straf over de zonde – de dood – heerst vanaf het begin na de val van Adam en wordt niet herroepen. Dat kan niet, want dat zou betekenen dat de zonde zonder gevolgen zou blijven.

Maar God geeft wel *uitkomst* ten aanzien van de dood, dat zijn de wonderlijke wegen van God. Hij heeft een oplossing die beantwoordt aan Zijn heilige en rechtvaardige eisen. Zo was het vanaf het begin, en zo is er altijd hoop voor de zondaar. Dit verhaal is een bevestiging hiervan. God noemde in de hof van Eden, toen het oordeel van de dood werd aangekondigd, voor het eerst het Nageslacht van de vrouw. En Hij voorzag op die manier in de ellendige toestand van de mens, die zichzelf en zijn nageslacht door de val in onherstelbare ellende had gestort.

Noach kreeg van God de ark als middel om aan de zondvloed te ontkomen. En Israël ontving het teken van de met bloed besprenkelde deurposten tijdens het oordeel over Egypte. God gaf aan David de opdracht een altaar op te richten op de dorsvloer van een onbesneden Jebusiet; en dat altaar stond binnen het bereik van het zwaard van de doodsengel, een zwaard dat zich uitstreckte over de veroordeelde stad. Zo had het bloed van Golgotha de kracht om het voorhangsel te scheuren van boven naar beneden. De hemel opende zich als het ware voor allen die gevangen lagen in zonde en dood. Dit zijn wonderlijke openbaringen van het karakter van Gods wegen. Het gaat er in deze voorbeelden niet om dat God Zijn oordelen zou herroepen, maar dat Hij de zondaar een geneesmiddel geeft *tegen* het oordeel.

De korte geschiedenis in Numeri 21 laat dit op een bijzondere manier uitkomen. De Israëlieten hadden gezondigd en giftige slangen waren onder hen gezonden. Hun vraag was of de HEERE de slangen wilde wegnemen. Maar dit gebed kon niet worden verhoord. Deze werktuigen van het oordeel van de HEERE moesten in hun midden blijven, en de dood zou het gevolg van de zonde blijven. Zoals God in het begin had gezegd: *‘Van alle bomen van de hof mag u vrij eten, maar van de boom van de kennis van goed en kwaad, daarvan mag u niet eten, want op de dag dat u daarvan eet, zult u zeker sterven’* (Gen. 2:16-17).

Maar God gaf aan Mozes de opdracht een koperen slang te maken en die op een staak te zetten. Daarna moest in de hele legerplaats worden bekendgemaakt *‘dat ieder die gebeten is, in leven zal blijven, als hij daarnaar kijkt’* (vs. 8). Dat is leven dat zich plaatst tegenover de dood in de woestijn, een bron van leven en genezing te midden van de macht van de dood. De giftige slangen werden niet weggenomen. De straf op de zonde – de dood – werd niet weggenomen (evenmin als in de hof van Eden). Nee, er kwam iets dat heerlijker was, een middel dat de Israëliet in de woestijn in staat stelde de ellendige toestand te overwinnen waarin hij door zijn zonde was beland. Het was geen *ontsnapping* aan het oordeel, het was een

overwinning. Want voor de Israëliet, die door een giftige slang was gebeten, was één enkele blik op de koperen slang voldoende om alle slangen te trotseren die in de legerplaats waren.

Lang hiervoor kon Noach, gered door Gods genade, de wateren trotseren die hem omringden. Op dezelfde wijze triomfeerde Israël in Egypte over het zwaard van de verderfengel, dankzij de bescherming van het bloed van het Paaslam. We komen dezelfde dingen tegen in het evangelie. De wegen van God zijn altijd met elkaar in overeenstemming. Ze hebben dezelfde schoonheid, of het nu gaat om de geschiedenis van Noach, de Paasnacht in Egypte of de geschiedenis van de koperen slang in de woestijn.

Door de zonde waren de giftige slangen, de dienaren van de dood, overeenkomstig het oordeel van God onder het volk gekomen. Maar dezelfde God schonk de hulpbronnen van Zijn genade, en dat betekende redding en overwinning voor de gebeten Israëliet. Vanaf dat moment was hij in een betere situatie dan in de tijd toen hij nog nooit gebeten was. De Israëliet was voorheen kwetsbaar en kon omkomen door deze boodschapper van de dood, maar nu kon dat niet meer. Op dezelfde wijze staat Adam, door God bekleed, boven de mens toen hij nog in de naaktheid van zijn onschuld verkeerde. Adam als begenadigde zondaar (vooruitkijkend naar het Offer waarvan de dierenhuiden spraken), staat boven Adam in zijn staat van onschuld.

Deze waarheid komt ook tot uitdrukking in het raadsel van Simson: *'Eten kwam uit de eter, en zoetigheid kwam uit de sterke'* (Richt. 14:14). In verband hiermee wil ik opmerken dat toen Adam de tweede keer over zijn vrouw sprak, zijn woord profetischer was dan de eerste keer. Toen hij zei: *'Deze zal mannin genoemd worden'*, drukte dit geen speciale verwachting uit. Maar toen Adam haar Eva noemde, *'omdat zij moeder van alle levenden is'*, prees hij daarmee het leven dat God had geschonken, ondanks het feit dat de dood zijn intrede had gedaan op aarde (Gen. 2:23; 3:20). Het leven roemen in het aangezicht van de dood gaat *verder* dan God prijzen vanwege Zijn schepping en voorzienigheid.

Daarom is het korte verhaal van Numeri 21 een blijde boodschap. Het is een beeld van het heil van God. De dreiging waaronder de Israëlieten gebukt gingen, werd niet weggenomen. Het beginsel van het menselijk falen en de verlossing beantwoordt aan Gods plan. Hijzelf wordt heerlijk gerechtvaardigd en Zijn overwinning geeft de zondaar volle zekerheid ten aanzien van alle inspanningen van de satan.

Dit verhaal stelt ons nog een andere karaktertrek voor van het evangelie. De genezing was *persoonlijk*. De gebeten Israëliet moest zelf naar de koperen slang

kijken. God zei tegen Mozes: *‘(...) ieder die gebeten is, zal in leven blijven, als hij daarnaar kijkt’* (vs. 8). En daarna lezen we: *‘En het gebeurde als de slang iemand beet, dat hij naar de koperen slang keek en in leven bleef’* (vs. 9).

Zo zien we ook in het evangelie dat wij *persoonlijk* met God te maken hebben. We kunnen dankbaar zijn dat dit zo is. Hij neemt ons apart, om de kwestie van de zonde en van de verlossing te regelen. De Heer Jezus ging zitten bij de bron te Sichar, om *alleen* te spreken met de Samaritaanse vrouw. Hij zag Nathanaël onder de vijgenboom. Hij merkte één enkele aanraking op, te midden van de menigte. Hij keek omhoog in de vijgenboom om Zacheüs te zien.

Wat Hij zegt in Johannes 3 doet denken aan de woorden van Numeri 21: *‘Voorwaar, voorwaar, ik zeg u: tenzij iemand opnieuw geboren wordt, kan hij het Koninkrijk van God niet zien’*. Een blik in het geloof is voldoende, maar het moet een persoonlijke daad zijn. Het geloof is de daad van de ziel, die direct met God te maken heeft. Iemand anders kan niet voor mij geloven en menselijke godsdienst kan voor mij niet de plaats van God innemen. Maar ikzelf moet kijken, en Christus moest voor mij op kruis verhoogd worden. *Dank zij Hem!*

Numeri 21 is een wonderlijk getuigenis van de wegen van God. God verhinderde de zonde niet, maar Hij nam evenmin het oordeel weg dat aan de zonde gekoppeld was. Hij herstelt de dingen ook niet eenvoudig zoals ze eerder waren. Hij doet uit het menselijk falen betere dingen voortkomen dan wat verloren is gegaan. Maar Hij doet dit zonder Zijn eigen heiligheid en rechtvaardigheid te verloochenen, en Hij doet het ook om de grote heerlijkheid van Zijn naam tentoon te spreiden. Het is verlossing én opstanding, een leven in overwinningkracht. Het leven is door Hem veroverd op de macht van de dood.

In Numeri 21 was er maar één oplossing, er was geen tijd voor iets anders. Men moest de blik eenvoudig richten op de koperen slang. Iemand die was gebeten, kon zich niet met andere zaken bezighouden. Als een Israëliet ergens anders naar keek, zou je hem een dienst bewijzen door hem eraan te herinneren: Kijk naar de koperen slang! Iets dergelijks doet de Heer Jezus bij Nicodemus in Johannes 3. Nicodemus kwam naar Hem toe als zijn leermeester. Maar de Heer leidde zijn gedachten direct in een andere richting en leerde hem dat hij tot Hem moest komen als zijn Redder. Nicodemus wilde onderwijs ontvangen. De Heer leerde hem dat hij behoefte had aan nieuw leven. Hij sprak zo tegen hem, dat zijn aandacht zich niet richtte op andere dingen maar alleen op de koperen slang, door Mozes verhoogd in de woestijn. Hij zei tegen hem dat hij en alle anderen op weg waren naar de dood, net zoals de gebeten Israëlieten. Maar dat de koperen slang – het middel dat leven gaf, het heil van God – opnieuw aanwezig was, en dat één blik op Hem voldoende was:

‘En zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft’ (Joh. 3:14-15).

Door iedereen zo ertoe op te roepen naar de verhoogde slang te kijken, volbrengt de Heer Jezus Zijn dienstwerk in het Johannesevangelie. Hij weigert op een andere manier op te treden dan als de Heiland van zondaren. Sommigen komen naar Hem toe met een ander doel, maar daarop gaat Hij niet in. De één doet een beroep op Hem vanwege Zijn wonderen, de ander om Hem te vleien met de titel van Koning. Weer een ander om van Hem diepe verborgenheden van God te horen, maar Hij weigert. Hij vertrouwt zich aan hen niet toe (Joh. 2:24). Maar als iemand tot Hem komt als een zondaar en in het geloof op Hem ziet, zoals de Israëliet zag op de koperen slang, dan geeft Hij direct leven en heil. Want Hij is door God verhoogd om de mensen te genezen en weer levend te maken.

Wat een troost! Wat een genade in Hem, wat een bevrijding, wat een zegen voor ons! Wat een vreugde is het God zo te mogen ontmoeten en Hem te leren kennen, zoals de Heer Jezus Hem openbaart in het Johannesevangelie. Nicodemus moest nog leren op deze wijze naar Hem te kijken, zoals de gebeten Israëliet op de koperen slang moest zien. Maar aan het eind van het evangelie doet hij dat in alle oprechtheid (Joh. 19:38-42).

Wat een heerlijke waarheid heeft onze dierbare Heiland ons gegeven! Het zien op Hem, dat eerder werd verkondigd te midden van Israël in de woestijn, wordt opnieuw gepredikt door de Heer Jezus. Hij is de Jahweh van het volk Israël in het Johannesevangelie. Maar er is nog iets. De Heer leert ons hoe een enkele blik op Hem onmiddellijk beantwoord wordt met het volle heil. Dat was het geval met Andreas, met zijn metgezel en met Nathanaël in Johannes 1. Kijk hoe de Heer de Samaritaanse vrouw vol genade tegemoet trad (Joh. 4), alsook de overspelige vrouw in Johannes 8. We vinden nog een voorbeeld in Johannes 12, waar de Heer spreekt over Zichzelf: *‘En als Ik van de aarde ben verhoogd, zal Ik allen tot Mijzelf trekken’* (Joh. 12:32).

Dit zijn dingen die we niet direct kunnen opmaken uit Numeri 21. Het is de vervulling van het oudtestamentische type. Daar vinden we nog geen Heiland, die in liefde het oog van zijn gebeten volksgenoot op de verhoogde slang richtte. Dat was een taak die aan de Heer Zelf was voorbehouden. Hij heeft dit gedaan, zoals het Hem van boven gegeven was om te doen. Hij moedigde iedereen die zich tot Hem richtte, daartoe aan. Dat was uniek voor de levende en goddelijke Heiland van zondaars, die last hadden van de brandende en dodelijke beet van de dood. Alleen bij Hem vinden wij zulke heerlijke dingen.

Vanuit dit gezichtspunt bezien, toont het type van Numeri 21 nog niet de helft van de werkelijkheid die we vinden in Christus. Hij overtreft alles wat de Israëliet ervan had kunnen begrijpen. Gelukkig de mens die naar de voor ons opgerichte en verhoogde slang kijkt, zoals Johannes 3 zegt. Hij ontvangt van God volmaakte, eeuwige genezing.

Nog iets. De Heilige Geest heeft dezelfde ijver en dezelfde liefde als de Zoon Zelf. Dat leert ons de Galatenbrief. Wat een ijver van de Heilige Geest zien we in de apostel Paulus, zowel om de ogen van de Galaten op de gekruisigde Christus te richten, alsook om ze op Hem gericht te houden! Hij waarschuwt hen voor de listen van de satan. Hij vermaant hen krachtig. Hij is bedroefd over hen en besluit opnieuw te werken aan hun nieuwe geboorte (Gal. 4:19). Hij herinnert hen aan de vroegere dagen van zegen, die zo anders waren dan hun huidige toestand. Zo vermaant hij hen. De apostel vertelt hun zijn eigen geschiedenis en spreekt over zijn vijandschap tegen de gekruisigde Jezus, de ware koperen slang. Hij zegt hoe hij naar Hem heeft gekeken, en hoe hij Hem nu nog steeds beziet. Dat is te leven door het geloof in Hem, en alleen te roemen in Zijn kruis. Zowel Paulus als de evangelist Johannes passen het beeld uit de woestijnreis toe op de werkelijkheid die gevonden wordt in Christus.

We ontdekken nog een geheim als we Numeri 21 vergelijken met Johannes 3. Het licht dat hieruit straalt – hoewel het in beide gedeelten hetzelfde is – is nog schitterender. De Heer verbindt de nieuwe geboorte met de blik op de verhoogde slang. We zouden daarin het nieuwe leven kunnen zien, het eeuwige leven. De genezen Israëliet ontving als het ware opstandingsleven. Zo genieten wij van het leven dat ons is geschonken door Hem Die onze plaats heeft ingenomen als gevolg van de beet van de oude slang, die de macht van de dood had (Hebr. 2:14). Wie naar Christus kijkt, heeft het leven. Dit is overwinning over de dood. Wij bezitten het leven in de opstanding door de kracht van God, zoals wordt aangegeven in Johannes 3:14-15: *‘En zoals Mozes de slang in de woestijn heeft verhoogd, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat ieder die in Hem gelooft, niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft’.*
